

HÍRMONDÓ 2024/6

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában beszámolunk egyesületünk tavaszi közgyűléséről, valamint a május végén tartott rehab klubunkról. Társzervezeteink hírei között informálódhatnak a „Varázsceruza” elnevezésű programról, majd megismerhetik az első olyan uniós jogszabályt, amely az épületek akadálymentesítésével foglalkozik.

A hírek, érdekességek rovatunkból többek között az is kiderül, hogyan módosultak a megváltozott munkaképességű személyekre vonatkozó minősülési szabályok, de arra is lehetséges magyarázatot kaphatnak, hogy ki volt valójában János vitéz.

A júniusi Hírmondó mellékletet tartalmaz, amely a TÁRKI Társadalomkutatási Intézet által szervezett online konferencián elhangzottakat összegzi.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Felkérés kérdőív kitöltésére.....	2
Május végi találkozás: szabadidős klub, majd tavaszi közgyűlés az egyesületben.....	3
Májusi rehabklub, fókuszban az időskor és annak kihívásai.....	6
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	9
Varázsceruza: adománygyűjtés és zenei tehetségkutató program, mindez a fogyatékossgal élők láthatóbbá tételéért	9

Az épületek energiateljesítményéről szóló irányelv – az első uniós jogszabály, amely az épületek akadálymentesítésével foglalkozik	10
HÍR, ÉRDEKESSÉG	13
Módosultak a megváltozott munkaképességű személyekre vonatkozó minősülési szabályok	13
Így került végleg víz alá a Jókai-regény híres szigete.....	13
Ki volt valójában János vitéz?	15
Minden postás álma a lengyel kisváros, ahol csak egy utca van, de ott 6000 ember él	18
Az ókor legzseniálisabb trükkje csak kitaláció?	20
Ez a világ egyetlen törzse, amely nem beszél senkivel: ennyit tudunk róluk	21
Rettegett a babtól, bele is halt az ókori matematikus.....	22
Tudtad? A mókusok nagyon jó kertészek!	24
Néven szólítják egymást az elefántok	24
KEDVENC RECEPTJEIM.....	25
A HÓNAP VERSE	26

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Felkérés kérdőív kitöltésére

A Siketvakok Országos Egyesülete felmérést készít hallókészüléket viselő siketvak személyek körében, hogy szolgáltatásait, és érdekképvi-seleti tevékenységét ehhez igazítva tervezze meg a jövőben.

Kérjük, hogy a kérdőív kitöltésével Ön is járuljon hozzá, hogy munkánk hatékonyabb és az igényekhez igazított legyen!

A kérdőív 24 kérdésből áll. Kitöltését végezheti számítógépen, de válaszait telefonon vagy személyesen is lediktálhatja Jónás Eszter szociális munkás, vagy Királyhidi Dorottya szakmai vezető számára, de személyesen a SVOE irodában is kitölthető előzetes időpont egyeztetés után.

Az online kitöltés az alábbi linkre kattintva lehetséges:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeJd6Nrg_PpvktYTKiS2WF5nJd5zY_qAqouKc9CZSm_bx7Kw/viewform?usp=sf_link

Köszönjük a kitöltést!

Május végi találkozás: szabadidős klub, majd tavaszi közgyűlés az egyesületben

2024. május 22-én, szerdán tartalmas, eseménydús délutánt tölthettek együtt az egyesületünk tagjai.

14:00-14:45 között szabadidős klub keretében nyílt lehetőség egymással találkozni, beszélgetni. A telephelyünkkel szomszédos egyetem kertjében (más néven: az Orczy-parkban) sétáltunk. 24 fő élt ezzel a lehetőséggel (10 egyesületi tag, 5 munkatárs és 5 önkéntes segítő). Az irodába visszatérve teának, kávénak, pogácsának, aprósüteménynek örülhettünk.

15:30-kor kezdetét vette a program következő része: a SVOE idei első közgyűlése. Elsőként Gangl Tamás, az egyesület elnöke köszöntötte a résztvevőket. Elmondta: az összejeövetelnek a közhasznúsági jelentés előterjesztése és elfogadtatása a célja.

2024-ben 76 rendes tagot számol az egyesület, ennyien fizették a tagdíjat. Közülük 22 jelent meg. A közgyűlés 3 órára lett meghirdetve, akkor nem lett volna meg a határozatképeség. Az alapszabály értelmében fél órával később, fél négykor a jelenlevők számától függetlenül határozatképesnek nyilvánítható.

Kezdeként a közgyűlés tisztségviselőit szavazták meg:

- Szavazatszámállók: Királyhidi Dorottya és Kedves Éda
- Jegyzőkönyvvezető: Balatoni Bianka, a közgyűlés írótolmácsa
- Jegyzőkönyv hitelesítő: dr. Babinszki Vera és Márta Ildikó
- Levezető elnök: Gangl Tamás

Ezt követően a napirend elfogadása következett, amelyet a meghívóban három pontban foglaltak össze:

1. A 2023. évről szóló beszámoló és a közhasznúsági melléklet, valamint a Felügyelőbizottság jelentésének megtárgyalása
2. Új vezetőségi tag (Kimlei Gábor) megválasztása
3. Egyéb információk, kérdések

Ezután Scsúr Anikó ismertette a Felügyelőbizottság jelentését.

Elmondta, hogy a Felügyelőbizottságnak három tagja van: Dévényi Barbara, Péter Zsigmond és ő. Feladatuk volt, hogy a pénzügyi dokumentumokat átnézzék, megvizsgálják. Ezek alapján a 2023-as évre vonatkozóan a véleményük a következő:

Az egyesületnek a Nemzeti Adó és Vámhivatal felé semmiféle elmaradása, tartozása nincsen. A folyószámlája maximálisan rendezett. A bevételek felhasználása optimálisan, a követelményeknek megfelelően zajlott. A pályázatokkal kapcsolatos nyilvántartás teljesen szabályos, minden pénzügyi intézkedés a törvényi előírásoknak megfelel.

Az év végi elszámolás szerint pozitív mérleggel zártuk a tavalyi esztendőt. Valamennyi vizsgált dokumentum az egyesület telephelyén megtalálható. A weboldalon közzétett adatok és információk helytállóak, naprakészek. A Felügyelőbizottság a 2024. május 8-án megtartott ülésén egyhangúlag megállapította: a közhasznúsági beszámoló a közgyűlés elé tárható, és javasolják annak elfogadását.

Tamás átadta a szót Kedves Édának, aki ismertette az előző év beszámolóját. Tamás felhívta mindenki figyelmét arra, hogy e-mailben, a meghívóval együtt a tagok megkapták az éves közhasznúsági jelentést, szakmai és pénzügyi részével együtt. Ez az a dokumentum, ami most elfogadásra javasolt. Bárki számára, előre egyeztetett időpontban, kérésre megtekinthető az egyesület irodájában. Szükség, igény esetén az értelmezésben is segítenek.

Éda annyiban pontosította, amit Tomi mondott, hogy közhasznúsági jelentést minden szervezetnek kötelessége nyilvánosan publikálni. Ezért ezt az elfogadást követően minden évben közzé is teszik az egyesület honlapján.

Az egyesület hosszú évek óta három alapvető szolgáltatást működtet. Van érdekvédelmi egységünk, akik részt vesznek különböző egyeztetéseken, beadványokat készítenek, akár felénk beérkezett igényeknek megfelelően, akár akkor, ha a Minisztérium kezdeményez bármilyen szintű egyeztetést. Két jogász is dolgozik az egyesületnek, akik támogatást nyújtanak a beadványok elkészítésében. Ők ezen kívül egyéni igényekben is tudnak segíteni – ez is az érdekvédelmi munkához tartozik. Személyi kísérszolgálatot is működtet a szervezet, két fővel. Az egyesület rendes tagjai számára elérhető a szolgáltatás.

Minden hónapban megjelentetünk Hírmondót, beszámolunk a havi eseményekről. Igyekszünk minél több közösségi programot, klubot, eseményt szervezni, melyekben teret adunk a közösségi együttlétnek, kapcsolódásnak is.

Két fontos szolgáltatást biztosít az egyesület – ezek közül mostanra mindkettőnek törvényi háttere van: az elemi rehabilitációs szolgáltatás és

a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás. Mindkettő esetén külön-külön jogszabályok rögzítik, hogy milyen feltételekkel kell ezeket biztosítani, illetve, hogy igénylőként milyen feltételekkel lehet a szolgáltatásokat igénybe venni. Sokan jelentkeznek az elemi rehabilitációba, de a jelnyelvi tolmácsok munkájára is nagy igény mutatkozik. Le van írva a beszámolóban, hogy tavaly a tolmácsok több mint ötezer órában végeztek tolmácsolást, az elemi rehabilitációs szolgáltatásunkban pedig több mint négyezer órát biztosítottak a programban dolgozók a szolgáltatás résztvevői számára. Bevételeként jelenik meg az adó 1% is, amit szintén igyekszünk programokra fordítani, de emellett egy kis része a működés költségeit fedezi. Immáron négy éve minden évben kapunk a Miniszterelnöki Kabinetirodától hat millió forintos kiegészítő támogatást, ezt jelenleg a kollégák bérére fordítja az egyesület.

A Belügyminisztériumtól kapott támogatások nagyrészt működési kiadásokra költjük, pl. egyesület irodájának működtetésére, kollégák bérére. A szolgáltatások döntő százalékában is a munkatársak bérére és működési kiadásokra költjük a forrásokat – ezeket a beszámoló részletesen tartalmazza.

A közhasznúsági jelentésnek két dokumentuma van: egy szakmai rész, és egy pénzügyi rész. Tamás mindkettőt szavazásra bocsátotta, a közgyűlés pedig egyhangúlag elfogadta.

A második napirendi pont: Tamás új vezetőségi tag megválasztását javasolta. A jelölt: Kimlei Gábor, akit bár mindnyájan jól ismerünk, röviden bemutatkozott.

Úgy fogalmazott: köszönettel fogadja a közgyűlés bizalmát, igyekszik majd a tagság felől érkező igényeket, jelzéseket a vezetőségi plénumon megfelelően felvezetni.

Az előterjesztés és a szavazás előtt Tomi elmondta, hogy azért került sor az új vezetőségi tag választására, mert 2023. októberében tisztújítás volt az egyesületben, melynek keretében új vezetőségi tagokat választottak. A vezetőségben végül úgy alakultak a viszonyok, hogy Nagy Marcell megválasztott vezetőségi tag 2024. áprilisának végén lemondott a vezetőségi tagságról.

Gábort a közgyűlés elfogadta vezetőségi tagnak, majd Tamás az „Egyebek” témakörre irányította a szót.

Az új tagsági igazolvány kialakítása az egyesület életében jelentős változást hozott. Van az alapszabálynak olyan pontja, amely ezzel az új formátumú dokumentummal nem áll teljes átfedésben. Emellett lehetnek más olyan alapszabályi pontok is, amelyek felülvizsgálatra, javításra, pontosításra szorulnak. Tamás már konzultált dr. Babinszki Verával arról, hogy egy módosítási csomagot elő kell majd készíteni.

Az új tagsági igazolvány miatt nem szükséges az alapszabályt azonnal módosítani. Egy őszi közgyűlésre szépen elő tudják készíteni a többi módosítási javaslattal együtt, amit a jogászok a vezetőséggel együttműködve szükségesnek találnak. Az új igazolvány kapcsán azt kell majd szakszerűen az alapszabályba fogalmazni, hogy ez már nem fényképes dokumentum, tehát személyi igazolvánnyal együtt érvényesíthető.

A teljes alapszabály áttekintése és az alapos módosítási csomag kidolgozása mellett szóló érv az is, hogy a módosított alapszabályt a bíróságnak is be kell nyújtani. Ezért érdemes egy csomagként kezelni a módosítást és egyben beküldeni és ellenjegyeztetni.

A Siketvak Világnap programjáról Királyhidi Dorottya mondott pár szót. Ezt június 29-ére, szombatra szervezi az egyesület, Martonvásárra, a Brunszvik kastélyba. Tamás hozzátette: június 27-e a Siketvakok Világnapja, általában az ahhoz legközelebb eső szombatot szoktuk kijelölni az egyesület programjának megszervezésére.

Kérdésre válaszolva Dorka elmondta: nyári táborozási lehetőség nem lesz, de egynapos kirándulásokat szerveznek a munkatársak. Kérte: mindenki érezze magáénak a világnapot. Akinek van ötlete, felvetése, hogy milyen témákat lehetne megbeszélni, vagy milyen játékokat lehetne játszani, figyelemfelhívó tevékenységeket végezni egy-egy ilyen világnapi rendezvény keretében, az küldjön neki egy e-mailt.

Tomri röviden az egyesület 30 éves évfordulójára is kitért. A konkrét szervezés a közgyűlés idején még nem indult el. Eredetileg májusra szereték volna szervezni, de pénzügyi bizonytalanságok miatt őszre halasztották. Részletes tájékoztatás erről is később várható.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

Májusi rehabklub, fókuszban az időskor és annak kihívásai

2024. május 29-én, szerdán rehabilitációs klubra gyűltünk össze egyesületünk nagy, közösségi termében. Egy moderált beszélgetés alakult ki a résztvevők között, melynek témája az „Időskor és az életkor előrehaladtával megjelenő kihívások” címet kapta. A programon 19 fő, köztük 12 tag, 4 munkatárs és 3 önkéntes segítő volt jelen. Az alkalmat Varga Nóra pszichológus vezette, Királyhidi Dorottya főtitkár pedig a moderátor szerepét töltötte be.

Az eszmecsere egy bemutatkozó körrel kezdtük. Mindenki elmondta a nevét és korát, és még két olyan szót, ami eszébe jut az idősödésről.

Volt, aki határozottan kijelentette: ő hetven évesen is fiatalnak érzi magát, és számára az örök fiatalság titka a túrázás. Más úgy fogalmazott: „kora miatt érzi, hogy lábait nem a lottón nyerte, kezd fáradni és türelmetlenebbé válni. Egy másik megközelítés: „az agyam és a kezem nem kompatibilis egymással. Lerakok valamit, aztán nem tudom, hogy hová tettem”.

De mégis, mi határozza meg, hogy valaki idősnek számít-e? Abban többen egyetértettek, hogy az életkor nagyon fontos. Ami viszont még ennél is nagyobb jelentőséggel bír, hogy ki hány évesnek érzi magát.

Többen arról számoltak be: hetven év körül kezdték el érezni: már nem olyanok mint korábban. Az időskort leginkább a lemondások jelzik. Ezek azok a helyzetek, amikor már elfogadjuk, hogy bizonyos dolgokat nem úgy, vagy nem olyan gyorsan tudunk megcsinálni, mint korábban.

Számomra az egyik legemlékezetesebb mondatot a társaság legidősebb, 90 éves tagja mondta. Szerinte az ember akkor kezd el öregedni, amikor nem érdekli már, hogy mi történik körülötte a családban, a világban. Az a tragédia az öregségben, mikor elkezdjük számba venni, hogy mi az, amire nem vagyunk képesek ahelyett, hogy arra koncentrál-nánk, mi az, amit igenis el tudunk végezni.

Ez azonban alaptermészet kérdése. Van, aki mindenben az árnyékot látja, és van, aki a fényre koncentrál – legyen az bármilyen kevés.

A beszélgetésből egyértelműen kiderült: nem csak az számít, hogy az adott személy mit gondol magáról. Emellett az is befolyásoló tényező, hogy a környezet mit sugall felé. Ha csak a negatív üzeneteket kapja az illető: „Te nem tudod megcsinálni!”, „Képtelen vagy rá...”, „Hagyd, majd mi megcsináljuk helyetted!” – ezeket hajlamos elhinni, kortól függetlenül. Ha azonban nem adjuk fel, lassabb tempóban, de új ismereteket is el tudunk sajátítani.

Az idősödés egy természetes folyamat és mindenkivel megtörténik. Nagyon nagy különbségek vannak ugyanakkor abban, hogy kinél milyen változásokat hoz és hogy milyen mértékben.

Megjelenhetnek különböző mozgásszervi változások, pl.: csökken az ember izomereje, kevésbé nehéz dolgokat bír el, mint régebben. Előfordulhat az is, hogy törékenyebbé válnak a csontjai. Ízületi fájdalmak is jelentkezhetnek, főleg azokban az ízületekben, amelyek nagy terhet viselnek, pl.: térd vagy a csípő.

Az életkor növekedésével előfordulhat, hogy az emlékezet, a memória romlik. Nehezebben tanul meg ilyenkor új dolgokat az ember, vagy ha megtanulja, könnyebben el is felejtí. Épp ezért érdemes edzeni az agyat, feladatokat csinálni, amivel dolgoztatni lehet.

A testünket is kell tornáztatni, mert merevek az ízületek és fájnak. Egy napi öt-tíz perces torna segíthet ezen. Ha a nyakunknál megfelelő a

vérkeringés, még a hallásnak is jót tehet. A látásteljesítmény romlásával hajlamosabbá válunk lógatni a fejünket, ami a nyaki izmok és ízületek bemerevedését is elősegíti. Ahogy a testünket át kell mozgatni, épp úgy fontos az agyunkat is tornáztatni. Ez lehet egy verstanulás, mondjuk hangoskönyv útján, de játszhatunk szóláncot, még egyedül is.

Mindenki számára ki lehet alakítani egy betűjátékot. Ehhez el lehet készíteni egy táblát, amiben magunk hozhatunk létre keresztrejtvényt.

Egy zsákból kihúznak mondjuk 12 betűt, és ebből kell szavakat kialakítani. Ezt lehet Braille írással, de tapintható (esetleg mágneses) betűkkel, vagy gyengénlátós formában is elkészíteni.

Ha valakinek van ilyen igénye, kérhet segítséget az elemi rehabilitáción.

A magány, az egyedüllét önmagában is rossz hatással van az értelmi képességekre, letompít, ezért érdemes tenni ellene.

A család az élet-adta memóriajáték. Észben kell tartani, hogy a gyerekekkel, unokákkal aktuálisan mi történik.

Az aktivitás, időnk hasznos eltöltése a magány másik, nagyszerű ellenszere. Egy egyesületi tag, aki három éve él egyedül, gondosan ügyel rá, hogy a heti hét napja elfoglaltságokkal teli legyen. Az üres időket pedig hangoskönyv hallgatásával tölti ki. Reggel 5:40-kor kel, és onnantól este 9.00-9:30-ig mindig elfoglalja magát valamivel. Néhány példa: tornázni jár, kondi terembe megy, rendszeresen részt vesz a SVOE rendezvé-nyeiben. Pedikűröshöz, fodrászhoz jár, kirándulásokon vagy színházi látogatásokon vesz részt. Emellett természetesen otthona tisztaságára, rendjére is ügyel, főz, takarít, bevásárol.

Idősebb korban valamilyen fokú látássérülés, vagy látásromlás is előfordul. Az enyhe, időskori látásromlásnál itt már mindenkinek komolyabb a problémája és nem is feltétlenül a korosodással függ össze. A tapasztalatok viszont azt mutatják, hogy ha az ember látássérült, vagy látás- és hallássérült, mindennemű nehézségét hajlamos erre ráfogni. Azt viszont fontos tudatosítani, hogy mi az, ami tényleg az érzékszervi sérülés miatt okoz problémát, és mi az, ami az életkorból adódóan jelent nehézséget.

Érdemes ezt egyáltalán külön választani?

Egy résztvevő erre ezt a frappáns választ adta: a nemlátó ember is ugyanolyan ember, mint bárki más, éppígy a siketvak is. Olyan, hogy „hamar, gyorsan elvégzem” nincs, bizonyos dolgoknak időt kell hagyni. Együtt kell élni ezzel az állapottal. Az, hogy eltéved az úton, vagy nem úgy sikerül az ebédet megfőzni mint kellene, egy szemével jól látó szemé-lyel is előfordul.

Az agyunkból indul ki minden. A gondolat után jönnek a szavaink. Ezzel nagyon kell vigyázni, mert ha valaki hagyja, hogy negatív irányba vigyék a gondolatai, az oda-vissza hat. Ha negatívan gondolkodunk és teljesen beszűkülünk, sokkal hamarabb megöregszünk.

Nem csupán az egyesület munkatársaitól, hanem egymástól is lehet segítséget, támogatást kérni.

Az életkor előrehaladtával egy másik fontos problémakör lehet az étkezés, a súlygyarapodás, és ennek a kontroll alatt tartása.

Ha a mozgás csökken, a kalória bevitelének szükséglete is kisebb lesz. Az egyedüllétet viszont gyakran kompenzáljuk nasival, és az ebből fakadó plusz kilókat nehéz leadni.

Ma divat az elit szakácsoknál, hogy a tányér közepére tesznek egy apró kupac ételt, rá egy kis levélkét és azt mondják, ez a „dizájnos” tálalás. Az elménknek viszont jobb, ha azt érezzük: ettünk egy nagy tányérral valamiből! Ez azért fontos, mert a túlsúly befolyásolja ízületeink állapotát, és még jobban lekorlátozza mozgásunkat.

A záró körben mindenki mondott egy mondatot, amit jó volt a többiektől hallani vagy megosztani másokkal. Ebből határozottan kicsengett: mindenki jól érezte magát a programon. Szívből jövő köszönet Dorkának és Nórinak a ránk figyelésért, a beszélgetés moderálásáért! Hasznos információkkal, praktikákkal felvértezve hagytuk el a klub helyszínét. Ezek valódi segítséget, könnyebbséget nyújthatnak az időskor kihívásaival való megküzdésben.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Varázsceruza: adománygyűjtés és zenei tehetségkutató program, mindez a fogyatékossgal élők láthatóbbá tételéért

2024. június 11-én ülést tartott a Fogyatékossgügyi Tanácsadó Testület. Erről Királyhidi Dorottytól, egyesületünk főtitkárától kaptam információt - aki maga is részt vett az eseményen.

A testület 2023. október 3-án, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában alakult meg. A hazai fogyatékossgügy különféle területein tevékenykedő szervezetek képviselőiből áll.

Feladata, hogy az alapvető jogok biztosát segítse a Fogyatékossggal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) gyakorlati megvalósításában.

„Ezt a munkát segíti a fogyatékossggal élő személyek jogait érintően kiemelkedő elméleti tudással vagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező szaktekintélyekből, illetve a fogyatékossggal élőket képviselő szerveze-

tek delegáltjaiból álló, a civil társadalmat reprezentáló Fogymatékosságuji Tanácsadó Testület” – olvasható az ajbh.hu oldalon.

A június közepén tartott ülésen szóba került többek között a Civilút Alapítvány „Varázsceruza” elnevezésű Fogymatékosügi tehetségkutató, tehetséggonozó és adománygyűjtő programja is.

„Programunkat szeptember végén hirdettük meg azzal a céllal, hogy fogymatékossággal élő zenei tehetségek számára több kiválasztást követően lehetőséget adjunk zenei fejlesztésre, majd ezt követően egy közös album megjelentetésére” – adta hírül a „Varázsceruza – Hagyj nyomot a világban Pásztor Annával” elnevezésű Facebook-oldal.

Az énekesnő nevével – és aktív mentorálásával – lezajlott program célja a fogymatékossággal élő fiatalok zenei tehetségének láthatóvá tétele volt.

A pályázati kiírást tavaly ősszel hirdették meg, és a „Márti dala” újragondolásával lehetett rá jelentkezni.

Pásztor Annát Szebényi Dániel, a Godfater együttes frontembere is segítette a munkában. Az általuk kiválasztott jelentkezőknek egy három hónapon át tartó zenei képzést is biztosítottak.

A programot Madaras Dorottya, Kovács Dzszenifer, Kovács Cintia és Pintér Norbert végezte el. Kitartó munkájuk eredménye a Varázsceruza mini album, mely mostanra online módon is elérhető.

A Varázsceruza program másik területén, az adomány-és pénzgyűjtés terén is szép eredményeket értek el.

Dorka tájékoztatott arról: a rajzeszköz gyűjtésük eredménye 34815 db eszköz lett. Ennek megszervezésében és az összegyűlt eszközök kiosztásában Gyene Piroska (ÉFOÉSZ) segített.

A Budapesti Korai Fejlesztő Központ számára 1 millió 83 ezer Ft-ot gyűjtötték össze. Ebből játszótéri játékot telepítenek a Csantavér utcai fejlesztőházba.

(A cikket a „Varázsceruza – Hagyj nyomot a világban Pásztor Annával” Facebook-oldal és Királyhidi Dorottya beszámolója alapján írta: Taskovics Adél)

Az épületek energiateljesítményéről szóló irányelv az első uniós jogszabály, amely az épületek akadálymentesítésével foglalkozik

Az épületek energiateljesítményéről szóló 2024/1275 irányelvet április 24-én fogadták el, és május végén lépett hatályba.

Az EDF szorgalmazta az akadálymentesítés beépítését az irányelvbe, és több szinten is sikerrel jártak.

1. A tagállamok kötelesek lesznek foglalkozni a fogyatékosággal élők-re vonatkozó akadálymentesítéssel az új épületek (7. cikk), valamint a meglévő, jelentős felújításon áteső épületek (8. cikk) esetében. Ettől függetlenül ez a rendelkezés még mindig meglehetősen homályos.
2. Az irányelv arra is kötelezi a tagállamokat, hogy „személyre szabott” módon tájékoztassák a veszélyeztetett háztartásokat az intézkedésekről. Megköveteli olyan hozzáférhető és átlátható tanácsadó eszközök létrehozását, mint a felújítási tanácsadás és a 18. cikk alapján létrehozott egyablakos ügyintézési pontok, különös figyelmet fordítva a veszélyeztetett háztartásokra. Ezek közé tartozhatnak a fogyatékosággal élők is (29. cikk).
3. Az irányelv végrehajtói számára iránymutatást és képzést kell biztosítani. Épp így az alulreprezentált csoportok számára is. Közéjük tartozhatnak a fogyatékosággal élő személyek is. A képzés a fogyatékosággal élő személyek hozzáférhetőségével is foglalkozhat.
4. A tagállamoknak nemzeti felújítási terveket kell közzétenniük. Ezekben 2030-ra, 2040-re és 2050-re vonatkozóan egyértelmű célokat és mérhető mutatókat tartalmazó ütemtervet kell bemutatniuk. A tagállamoknak nyilvános konzultációkat kell tartaniuk ezekről a nemzeti tervekről. Ebbe be kell vonniuk a civil társadalmat és a kiszolgáltató háztartásokkal foglalkozó szerveket is (3. cikk) A fogyatékosággal élő személyek hozzáférhetősége opcionális mutató ezekben a tervekben (II. melléklet).
5. A fogyatékosággal élő személyek számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani az energiateljesítményre vonatkozó tanúsítványokhoz (V. melléklet).

A preambulum bekezdések (amelyek nem írnak elő jogi kötelezettségeket) megemlítik:

1. Az épületek energiahatékonysági célú felújítása nem lehet hátrányos hatással a hozzáférhetőségre.
2. Az elektromos járművek töltőpontjainak – amennyiben ez műszakilag lehetséges – szintén hozzáférhetőnek kell lenniük.

Háttér:

Az épületek és (szociális) lakások akadálymentesítése alapvető fontosságú a fogyatékosággal élők számára. A népesség előregedésével az

épületeknek az érintettek számára is hozzáférhetőnek kell lenniük, különösen a várható élettartam előre jelzett növekedése miatt.

Ahelyett, hogy költséges, kisebb felújítások sorozatát végeznék el, elengedhetetlen, hogy az akadálymentességet már a kezdetektől fogva figyelembe vegyék. Éppígy az is, hogy a nagyobb felújításon áteső épületek tervezésénél szempont legyen a hozzáférhetőség. Az akadálymentesítés megoldása költséges lehet, ezért előnyös, ha az épületek akadálymentesítését már a kezdetektől fogva fontolóra vesszük, vagy ha a nagyobb felújítások során erre helyezzük a hangsúlyt.

Azt is fontos figyelembe venni, hogy a fogyatékosággal élőket aránytalanul nagy mértékben érinthetik a nem megfelelő körülményekből adódó problémák. Az olyan elemek, mint a rossz szigetelés, a baktériumok/penész nagymértékű jelenléte és a nem megfelelő fűtés/hűtés pusztító hatással lehetnek rájuk. A házuk elhagyásával kapcsolatos nehézségek még fontosabbá tehetik az olyan kérdéseket, mint az energiafogyasztás és a költségek. Nekik ugyanis szükségük lehet orvosi felszerelésre, mozgást segítő eszközökre vagy segédeszközökre, amelyek más lakosokhoz képest nagyobb energiafelhasználást igényelnek. Az építőipari szakemberek minden választását figyelembe kell venni, mivel még az olyan elemek, mint például a padló anyaga is negatív hatással lehet a kerekesszéket használókra vagy a vak vagy gyengénlátó személyekre.

Következtetés:

Az irányelv jelentős előrelépést tett az akadálymentesítéssel kapcsolatos területek bevonása felé. A jogalkotók olyan, a fogyatékosággal élők jogaira vonatkozó elemekkel egészítették ki, amelyek a korábbi változatban nem szerepeltek. Ez nagy siker, hiszen egy lépéssel közelebb kerülünk ahhoz, hogy a fogyatékosággal élők számára hozzáférhetőbb épületek jöjjenek létre. Így van ez még akkor is, ha a jogszabály elsődlegesen nem erre helyezte a hangsúlyt.

Az EDF tagjaival közösen azon dolgozik majd, hogy a nemzeti jogszabályokat minél hatékonyabban igazítsák ki.

Forrás: Edf-feph.org

(Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Módosultak a megváltozott munkaképességű személyekre vonatkozó minősülési szabályok

Az új rendelet szerint a megváltozott munkaképességű személyek rehabilitálhatóságot végző vizsgálatánál a következő szempontokat is vizsgálja a hatóság:

- foglalkoztatási előzményeket, tehát hogy hol dolgozott korábban a vizsgált személy;
- a képzettségi, tanulmányi előzményeket;
- a munkalehetőségekkel összefüggő személyes érdeklődést;
- az életkort;
- a mobilitási képességet;
- a közlekedési lehetőségeket a lakóhely és a munkahely között;
- az önálló életvitelt;
- az alkalmazkodóképességet;
- a kommunikációs- és tájékozódó képességeket.

Ezen szempontok alapján egy pontrendszert állítottak fel, amelyben összesen 36 pont szerezhető. Amennyiben a kliens eléri a 16 pontot, akkor rehabilitálható. Ha bármelyik értékelési szempont esetén 0 pontot kapott a kliens, akkor a rehabilitációja nem javasolt.

Ami a kategóriákat illeti, a b1 és a c1 kategória kerül összevonásra a b2 és c2 kategóriával. A jelenleg folyamatban lévő elbírálások esetén és a jövőben a felülvizsgálatok során, valamint az újonnan beadott mmk minősülésre irányuló kérelmek esetén alkalmazzák az új szempontrendszert.

További információkért, konkrét jogi kérdésekkel egyesületünk jogászához bátran lehet fordulni.

(A cikket írta: dr. Babinszki Vera)

Így került végleg víz alá a Jókai-regény híres szigete

A 150 éves török megszállás ellenére a magyarokban olthatatlan romantikus gerjedelem van a török világ megismerése, a kelet misztikuma iránt.

Ada Kaleh hajdan – nem is olyan rég – volt szigete pedig olyan, mintha ennek a romantikus érzületnek a megtestesülése lenne a Duna közepén. Ezt a parányi földnyelvet – mint egy görög mítoszban, vagy egy Dosztojevskij-regényben – több ország is magának akarta, végül senkié se lett. Ha az Al-Duna szerbiai partján utazva elhagyjuk Galambóc mesés várát, majd Orsovát, és letekintünk a folyam méltóságteljesen hömpölygő vizére, akkor meglepődve tapasztaljuk, hogy nem látunk semmit, csak hullámokat.

Ötven évvel ezelőtt azonban a semmi helyén egy sziget állt, melyen egy helyes kis falu volt, mecsettel a közepén. Úgy festett, mintha lakóinak, házainak, bazárjának elfelejtettek volna szólni, hogy az Oszmán Birodalom pár évtizeddel korábban megszűnt létezni.

Ezt a törpe univerzumot ismerték már a római időkben is. Jelentősége viszont a török háborúkkal nőtt meg. Az első komolyabb erősítések Hunyadi János nevéhez köthetők.

Az Oszmán Birodalom 1699-ben, a karlócai békével feladta Kárpát-medencei hódításainak jelentős részét, kivéve például a Bánátot és a hozzá tartozó al-dunai vidéket. Ekkor a sziget és környezete a Habsburg Birodalom és az Oszmán Birodalom határvidéke lett. Ezért a törökök erősített hajókikötőt alakítottak itt ki. Ezt pár évtizeddel később az osztrákok elfoglalták, majd folytatták az erősítést. A török csapatok viszont nem adták fel, megvárták, amíg elkészül az erőd, hogy aztán megint kézre kerítsék a szigetet.

Az osztrákok és törökök közötti, 1791-es szisztovói béke után viszont tartósan török kézen maradt. 1849-ben, az elbukott magyar szabadságharc után rengeteg honvéd külföldön, többek között török honban lelt menedéket. Ehhez viszont előbb el kellett jutni az Oszmán Birodalomba, amit legegyszerűbben e kis szigetre lépve tehettek meg. Utána már védelem alatt juthattak el a birodalom magterületére.

Így tett Szemere Bertalan is. A forradalom alatt a Magyar Királyság utolsó miniszterelnökeként Ada Kaleh-n keresztül menekült. Előbb viszont a Szent Koronát és a koronázási jelvényeket Orsovánál többedmagával elásta, hogy ne kerüljön a Habsburgok kezére.

Idővel a sziget már senkihez sem tartozott, talán ekkor élte virágkorát is. A kis szigetet mintegy ötszázan lakták, főként törökök, de laktak ott délszlávok, románok és magyarok is. Többnyire mindenki törökül beszélt, vagy a helyi nyelvek keverékét használta. A sziget egykori lakója: Adele Kehl-Geafer egész gyerekkorát Ada Kaleh-n töltötte. Elmondása szerint ha valaki kikötötte itt a hajóját, és rálépett ennek a mesevilágnak a földjére, mintha varázslat érte volna. Senki sem tudta pontosan megmondani, hogy miért. Talán a sehova sem tartozás érzése lehetett az, vagy a

szigeten honoló béke és harmónia, a fügefák, a rózsalekvár íze, Misikin Babának, a sziget patrónusának a szelleme, vagy mindez egyszerre?

A sziget többnyire önellátó volt, liszten, kenyéren kívül nem sok mindenre volt szükség. Még mozival és saját kisiparral, kis textilüzemmel, ruhakészítő műhellyel és dohánygyárral is rendelkezett. Utóbbinak állítólag olyan magas minőségű termékei voltak, hogy vetekedtek a legjobb kubai dohányárakkal. A turisták pedig egyre élénkebb érdeklődést mutattak a sziget és világa iránt. Egyik legfőbb látnivalója a falu közepén elhelyezkedő mecset volt, amelyet egy barokk templomból alakítottak át. Falai között iskola is működött, padlóját pedig egy 480 kilós perzsa-szőnyeg borította, amit még II. Abdul Hamid szultán adományozott a közösségnek. Nem csoda, hogy a mesevilág még Jókait is megihlette, mikor Az aranyember című regényét írta! (Bár a későbbi kutatások szerint Noémi csendes kis birodalma inkább az Öreg-Komárom melletti Erzsébet-sziget lehetett.)

A tündérmese a vaskapu építésével ért véget. A román és jugoszláv kezdeményezésre 1972-ben elkészült, gigászi vízerőmű miatt 33 méterrel lett magasabb a Duna vízszintje. Emiatt Orsova óvárosát, és több környező kistelepülést elnyeltek a habok. Ada Kaleh lakóinak egy részét a duzzasztás előtt a romániai Dobrudzsába telepítették ki, mások pedig szétszéledtek a világban. Az ár 1971-re teljesen elöntötte Ada Kaleh fügefáit, házait, mecsetét. Legvégül a minaret adta meg magát a víznek.

Forrás: Divany.hu

Ki volt valójában János vitéz?

Két meggyőző elmélet is létezik, miszerint az ismert mesehős valódi élet-történet alapján született. Vajon a pápamentő, vagy a jenki huszár ihlette Petőfit?

A magyar irodalom egyik alapműve Petőfi Sándor 1844-es elbeszélő költeménye, a János vitéz. A verses népmese Kukorica Jancsiról szól, aki – Iluska iránt érzett szerelme miatt – először mindent elveszít, végül azonban elnyeri méltó jutalmát. Két elmélet is kering azzal kapcsolatban, hogy János vitéz alakja egy létező személy köré lett kanyarintva.

1. Horváth N. János, aki saját kabátjával mentette meg a pápát

Az egyik verzió szerint az ihletadó karakter Horváth Nepomuki János volt. A ráckevei temetőben tényként vésték rá az egyik sírem-lékre:

„Itt nyugszik Horváth Nepomuki János (...) aki nem más, mint Petőfi Sándor megálmodott mesehőse: János vitéz.”

A jobbágyból lett huszárkapitány 1774-ben született Ráckevén, akkor még Piringer János néven. Igen hasonló életutat járt be, mint a költemény hőse. Kezdve az elárvulást követő gonosz nevelőszülőltől a Juliska nevű mostohatestvér-szerelmén át a sikeres háborús szolgálattig.

A francia forradalom és a jakobinus mozgalom ellen I. Ferenc császár katonákat toborzott. A marengói csatában (a mesebeli Taljánországgal, azaz Olaszországgal egybecsengve) elnyerte az Ezüst Vitézségi Érmét. Ezt azzal érdemelte ki, hogy testével védett meg egy tábornokot. Később már alhadnagyként kapott ki a győri csatában, amely a napóleoni háborúk egyetlen magyar területen lezajlott harca volt. Horváth gyorsan lépdelt előre a ranglétrán, hamarosan kapitányként parancsolt egy egész huszárszázadnak. Ekkortájt egy ezredben szolgált a fiatal Széchenyi Istvánnal.

VII. Pius pápa komoly összetűzésbe került Napóleonnal. Miután a francia hadvezér csillaga leáldozóban volt, kénytelen volt visszaadni a pápa jogait 1814-ben. Ekkor megbízták az osztrák–francia határ mentén szolgáló Horváth N. János lovasszázadát, hogy kísérje vissza az Alpokon keresztül a pápát egészen Rómáig. A kétnapos megterhelő utazást a 72 éves pápa nem viselte túl jól, dideregve fázott a hintóban. János ezt látva saját köpönyegét és mentéjét terítette az alvó egyházfőre. Ezt a gesztust meg is örökítették egy falfestményen, a vatikáni könyvtár folyosóján. A diplomáciai ügyé vált küldetés végeztével a kapitány rengeteg kitüntetést kapott, többek közt a pápa által adományozható legmagasabb rangot is, a Krisztus-rend csillagot. Később Nepomukit őrnaggyá léptették elő, és a bécsi udvarban szolgált testőrként a császár mellett.

Miután 22 év katonai szolgálat után leszerelt, első dolga volt, hogy felkeresse gyermekkori szerelmét, Juliskát. Beletörődéssel fogadta, hogy szíve hölgye rég férjhez ment és gyermeket szült.

Végrendeletében jelképesen Juliskára hagyta Krisztus-rend csillagát. Ez mára a székesfehérvári egyházmegyei gyűjtemény része. Szerelme fiára pedig az ezüstsarkantyús csizmát hagyta. Végül szülőföldjén, Ráckevén vásárolt házat, és ott élt haláláig, 1847-ig. Három évvel élte túl a János vitéz elkészültét.

De Petőfi hogyan szerezhette tudomást ennek az embernek a létezéséről? A kulcsfigura a ráckevei születésű Ács Károly joghallgató, aki mély barátságot ápolt a – szintén Kecskeméten jogot tanuló – Jókai Mórral. Ő mutatta be Petőfinek osztálytársát, aki regélt neki földijéről, a Ráckevén híressé vált huszárkapitányról.

2. Fabricy Kováts Mihály, az amerikai függetlenségi háború magyar legendája

Él egy másik alternatív elképzelés is János vitéz valódi kilétét illetően.

A Budapesti Műszaki Egyetem egykori professzora, Kováts László Dezső rengeteget kutatott a témában, hogy bebizonyítsa: a mese-beli huszár igazából Fabricy Kováts Mihály, az amerikai függetlenségi háború magyar hőse volt.

Amerikában „Johann Michael Kováts de Fabricy” közismert híresség, akiről Washingtonban teret neveztek el, lovas szobrot állítottak az emlékére, és halálához nemzeti ünnepnap kötődik –, ugyanakkor Magyarországon szinte senki nem hallott még róla.

Petőfi több forrásból is értesülhetett a „jenki huszár”, Fabricy hőstetteiről, aki többek között az amerikai könnyűlovasság megalapítója volt.

Mikszáth Akli Miklós című regénye úgy kezdődik, hogy a császár ellen szervezett merénylet során nem az uralkodót, hanem a mellette álló Kováts ezredest éri a halálos lövés. Továbbá családi háttere is lehet, hiszen a katona válása utáni kapcsolatából törvénytelen lány született, ezt panasolta be az udvarnál a bosszús após. A levél szerint pedig a szóban forgó hölgyet Petrovics Máriának hívták (ami ugyebár Petőfi eredeti családneve). Nem beszélve arról, hogy Kováts debreceni diák volt, akárcsak a néhány évtizeddel később élt Petőfi. Fabricy Kováts Mihály árva gyermek volt. Fiatalon beállt a Hávoruszárezredbe közhuszárnak, majd megjárta Taljánországot (Itáliát), akárcsak János vitéz.

Amikor Kováts ezredét Mária Terézia feloszlatta, ő jobb híján beállt a franciaországi magyar huszárokhoz. A véres fontenoy-i csatában ők védtek meg a francia király életét. Fabricy némi viszontagság után Nagy Frigyes porosz király seregében szolgált tovább, de ott méltatlan bánásmódot tapasztalt és elszökött. Utána kétszer is letartóztatták dezertőrként, majd különféle hatalmasságok (a János vitéz „óriásai”) előtt kellett felelnie tetteiért. Mária Terézia végül halálbüntetés helyett kegyelemben részesítette, sőt, ki is tüntette huszár őrnaggyá.

De hogyan vált amerikai kulcsfigurává az egykori karcagi közhuszár? A Függetlenségi nyilatkozat megjelenése után levelet írt Benjamin Franklinnek, amelyben felajánlotta szolgálatait az Egyesült Államok Kongresszusának. A választ meg sem várva átkelt az „óperenciás tengeren”, azaz az Enns folyón túl („ob der Enns”). Nem sokkal később ő szervezte és vezette Washington tábornok lovasságát, amely az amerikaiak első lovascsapata volt. A függetlenségi

háborúban Charleston városánál találta el a végzetes puszkagolyó, az angolok elleni mindent eldöntő harc hevében. Ugyanakkor az ő áldozatának is köszönhető az Egyesült Államok mai formája. Már éppen megadták volna magukat az amerikaiak, amikor Kováts mindössze százhusz huszár élén mégis felszabadította a kikötőt, megnyerve a csatát.

Bár nem bizonyítható sziklaszilárd tényekkel, hogy Kukorica Jancsi valóban hús-vér emberről lett mintázva, ahogyan az sem, hogy ez a személy Horváth Nepomuki János vagy Fabricy Kováts Mihály volt-e. Az azonban elvitathatatlan, hogy az említett két magyar huszárra egyaránt büszkék lehetünk.

Forrás: Szmo.hu

Minden postás álma a lengyel kisváros, ahol csak egy utca van, de ott 6000 ember él

Postásnak lenni nem könnyű munka. Korán kell kelni, sokat kell sétálni, és képből kell lenni a körzetünk minden kis utcájával, hogy minden lakó gyorsan megkapja a neki járó küldeményt. A lengyelországi Sułoszowa postásának viszont maga lehet az álom a munka. A közel 6000 fős település összes lakója ugyanabban az egy szál utcában lakik. Nehezítés, hogy ez az egyetlen utca 9 kilométer hosszú.

Sułoszowa Lengyelország déli részén fekszik, Krakkótól 45 perc autóútra. Sokáig a környékelieken kívül nem igazán tudott senki a létezéséről. A település ugyanis papíron csak egy szimpla kisváros, ahol alapvetően mezőgazdasági munkából élnek a helyiek.

2023-ban azonban felkapott az internet egy drónfotót a városról. Ahogy a fotón is látszik, Sułoszowa egyetlen, nagyon hosszú utcából áll, és a komplett település az út két oldalán él. 2017-ben egyébként hivatalosan 5819 fő volt a kisváros lakossága. Egyes sajtóbeszámolók szerint a lengyelek Kis-Toszkánaként szoktak rá hivatkozni. A település szépségéhez nagyban hozzátesz, hogy minden telekhez jár egy hatalmas mezőgazdasági terület, ami madártávlatból egészen festőien néz ki. A Daily Mail tavaly beszélgetett a helyiekkel is, akik kiemelték, hogy közösségük nagyon erős, cserébe elég pletykás is. Minden évben megtartják a krumpli-, illetve az eperfesztivált.

Még egy 14. században, III. Kázmér parancsára épült kis vára is van a településnek.

Az egyik helyi a brit lapnak azt is elmondta, hogy egészen addig nem is realizálta, milyen gyönyörű helyen él, amíg meg nem látta a légi felvételeket az otthonáról. Sułoszowát egyébként még a 16. században alapította egy arisztokrata származású katonatiszt, aki a lengyel királyi hadseregben szolgált.

A település kialakítása miatt csak autóval tudnak találkozni a 9 km hosszú út köré települt emberek. Mindig vannak fiatalok a környéken, akik szívesen elszállítják az idősebbeket, ha azok megittak pár sört az ismerőseiknél.

Mások is arra panaszkodtak, hogy taxi és tömegközlekedés híján elég macerás bejárni a környéket. Egy család például elmondta, hogy 5 kilométert kellett gyalogolniuk karácsonykor, hogy átugorjanak a városban lakó rokonokhoz.

A város az elmúlt években nagy kedvence lett a turistáknak, nemcsak a szokatlan elrendezés, hanem a környéken található 400 barlang miatt is. A másik látványosság a Herkules bunkósbotjának hívták, 30 méter magasán álló peremkő. A turisták között egyre több a brit, de a helyiek szerint az ukrain háború óta azért kevesebben jönnek hozzájuk látogatók.

Nagy gondot okoz az elvándorlás is. A fiatalok a nagyvárosokba vagy külföldre költöznek. Akik pedig maradnak, gyakran autóversenyzésre használják a település hosszú utcáját. Az idősebbeket az is zavarja, hogy hétvége turisták százai bambulnak be az ablakaikon. Annak sem örülnek, hogy a városnak nincs egyetlenegy kocsmája sem.

Annak ellenére, hogy a település egy hosszú utcából áll, nem ez a leghosszabb Lengyelországban: Zawoja kétszer ekkora, 18 km. Ennek azonban több kisebb utcája is van.

Forrás: Telex.hu

Az ókor legzseniálisabb trükkje csak kitaláció?

Vajon legenda, vagy valóban létezett a trójai faló?

Esetleg csak egy szimbólum volt, amit utólag a történetmesélés megszópitett? Ha létezett is egyáltalán, akkor miért épp egy ló alakját választották, és nem másét? Vajon mit jelképez a ló?

A gigantikus méretű faló meglétéről különböző elméletek születtek a Trója elfoglalásáról szóló ókori beszámolókból. Egy azonban már bizonyított tény, hogy Trója városa létezett. Ez 1873 óta ismert.

Ekkor történt ugyanis, hogy Heinrich Schliemann német üzletember és régész Homérosz Iliásának történetét követve rátalált egy nagy metropolisz maradványaira, amely ma a törökországi Hisarlik területén épült fel. Ami a trójai háborút illeti, arról a város falának romjai árulkodhatnak. De hogy a pusztítást háború vagy természeti katasztrófa, vagy valami egészen más okozta, az továbbra sem világos.

Miután az is kérdéses, hogy a trójai háború lezajlott-e egyáltalán, a trójai faló megléte is kétségbe vonható. A falóval illetően különféle elméletek születtek a Trója kizsákmányolásáról szóló ósi beszámolókból. Az egyik szerint a lónak titulált építmény egy ostromtorony vagy egy katonákat szállító hajó lehetett. Ez utóbbira utal az is, hogy Homérosz „a mélység lovainak” nevezi a görögök hajóit, míg a drámaíró Euripidész pedig a lovat „a hajó sötét törzsével” hasonlítja össze. Egy másik elgondolás szerint a hatalmas állat egy természeti katasztrófát szimbolizált, például egy földrengést, amely elpusztította az ósi várost.

Mindenképpen figyelemre méltó tény az is, hogy a korabeli írásos emlékek túlnyomórészt valóságúen és részletekbe menően ábrázolják a lovat. Olyannyira, hogy ismerjük az azt készítő görög férfi nevét is. Tudjuk azt is, hogy hol szerezte a kivitelezéshez szükséges faanyagot. Tudomásunk van róla, hogy a lovat kerekeken mozgatták, és a trójaiak lenből készült kötelekkel vontatták be a városba. A történet szerint mozgott az állat farka, térde és a szeme is. Egyes ókori szerzők azt is leírták, hogy a ló oldalát ki lehetett nyitni, melyen keresztül a görögök kötéllel vagy létrával másztak ki. Egyszeri, de nagyszerű trükknek bizonyult.

Azt azonban nem tudni, hogy harminc, ötven vagy esetleg száz bátor harcost rejtett-e az üreges szerkezet. Az egyik korabeli írásos forrásban szereplő háromezer katona szinte biztosan tévedés. De talán nem is az a legfontosabb, hogy mennyien voltak elrejtve benne. Ennél sokkal lényegesebb az a tény, hogy a falóval megvalósított haditerv egyáltalán nem volt szokványos katonai gyakorlat. Ez a stratégiai gondolkodás és ravaszság, amivel meglepték a trójaiakat, mégis kifejezetten jellemző volt a görögökre. Még akkor is, ha csupán egy egyszeri trükkként alkalmazták.

Izgalmas kérdést vet fel az is, hogy vajon miért épp a lóalakot választották a csel megvalósításához? Vajon mit akartak üzeni ezzel a megtévesztő formával? A késő bronzkorban, amikor a trójai háború lejárt-szódhatott, a lovak központi szerepet játszottak az ókori mediterrán világ számos társadalmában.

Fontos közlekedési eszközként és értékes tulajdonként tekintettek rájuk, hiszen az állatok gazdagságot és státuszt is jelképeztek. Az ebből az időszakból származó festett kerámiaedényeken számos fegyveres lovas harcos látható, ami azt jelenti, hogy a lovak és a lovaglás a háborús élmény szerves részét képezték.

Különösen a trójai katonák életében játszottak jelentős szerepet a lovak, akiket Homérosz „lószelidítőknek” nevez, utalva arra, hogy a trójai társadalomban a lótenyésztés igazán fontos volt.

Nem jelenthető ki teljes bizonyossággal, hogy a trójai faló valóban létezett. Ugyanis túl sok idő telt el a Trója kifosztásáról szóló első írásos beszámolók és maga az esemény között, amelyekre a történetírók hivatkoznak.

Forrás: Divany.hu

Ez a világ egyetlen törzse, amely nem beszél senkivel: ennyit tudunk róluk

A törzs tagjairól több mint száz éve tud a világ, ők azonban kategorikusan elzárkóznak minden kapcsolatteremtési kísérlettől.

Egykor a Brit Birodalom, ma India része közigazgatásilag az a sziget, ahol a világ legismertebb ismeretlen törzse, a szentinelézek élnek. Nem ők a föld egyetlen, elszigetelten élő népcsoportja, közel száz olyan törzset ismerünk, akik a civilizációtól függetlenül élnek. A legtöbbjük őserdők mélyén vagy a sivatagban. A szentinelézek azonban még közöttük is kurióznak számítanak, ugyanis lenne lehetőségük a kapcsolatteremtésre. Lakóhelyük, az Északi-Szentinel-sziget ugyanis könnyen megközelíthető, azonban a törzs tagjai a totális izolációt választották. Az Indiához tartozó Andamán- és Nikobár-szigetek egyikén, az Északi-Szentinel-szigeten legalább 15-20 ember éli mindennapjait teljes elszigeteltségben. Hogy pontosan hányan vannak, nem tudjuk. A növényzettel sűrűn védett sziget partjaira ennél többen még sosem merészkedtek akkor, amikor vendég érkezett hozzájuk. Akkor is inkább a nyílzáport választották ahelyett, hogy kapcsolatot teremtettek volna a kíváncsi látogatókkal.

Más izolált népekkel szemben a szentinelézek tisztában vannak a ténnyel, hogy szigetük partjain túl más emberek is élnek. Az elmúlt 150 év során több alkalommal is világossá tették, hogy nem szándékoznak kapcsolatba lépni

senkivel. Még a szomszédos szigetek lakói is tartanak tőlük. Hiszen ha egy hajó vagy csónak a partjaik közelébe sodródik, szemrebbenés és kérdés nélkül végeznek az utasaival. Évtizedeken keresztül hitték azt a szentinelézekről, hogy kannibálok, azonban egy heli-koptert is eltérítő rajtaütésük során derült ki, hogy nem azok. A saját maguk által lenyilazott embereknek is megadták a végtisztességet. A parton temették el őket. Ennek pedig a helikopter utasai szemtanúi voltak. Ők akkor azért érkeztek a szigetre, hogy a szerencsétlenül járt hajósok holttestét magukkal vigyék, ez azonban nem sikerült nekik.

A brit gyarmati hatóságok 1880-ban fedezték fel a mintegy 70 négyzetkilométer területű szigeten élő törzset. Egyes képviselőik a partig merészkedtek az ismeretlen hajósok látványára. A britek a jól bevált ismerkedő taktikához folyamodtak, mint annyiszor az óceánokat meghódító útjaik során. Egy fiatal tengerésztisztet, Maurice Vidal Portmant és pár fegyverest küldtek az Északi-Szentinel-szigetre a hajóról, a bámész-kodó szentinelézek azonban visszahúzódtak a dzsungel rejtekébe. Az angolok hosszas keresésbe kezdtek, jó néhány napba telt, mire Portman emberei végül nyomára akadtak a törzsnek. Egy idős párt és négy gyermeket magukkal vittek a hajóra, majd elhurcolták a közelben fekvő Port Blair támaszpontra.

Bár Port Blair alig néhány kilométerre helyezkedik el az Északi-Szentinel-szigettől, a két idős szentineléz szervezete nem tudta felvenni a harcot az ismeretlen környezet baktériumaival, így fokozatosan elgyengültek, majd meghaltak a brit fogságban. A négy gyermeket – miután tanulmányozták – ajándékokkal látták el, majd ismét partra tették őket otthonukban. A britek által baráti gesztusnak szánt ajándékozás azonban nem hatotta meg a szentinelézeket. A gyermekek azonnal el-tűntek az erdőben, és soha nem bukkantak fel többé.

Az utóbbi évtizedekben egyre kevesebben merészkednek a szigetre. A hivatalos kapcsolatépítési kísérleteket felfüggesztették. Nemcsak azért, mert a szigetlakók egyértelműen kifejezték minden alkalommal, hogy nem szeretnének senkivel beszélni, de a fertőzésveszély miatt is. Az utolsó ember, aki az Északi-Szentinel-szigetre lépett, John Allen Chau keresztény hittérítő volt, 2018-ban.

A 26 évesen meghalt férfi naplót vezetett az útvjáról. Tudta, hogy a biztos halálba indul, de hite erőt adott neki. A szentinelézek először átlótták a bibliáját, ez mentette meg az életét, majd még egyszer visszatért. Azt a találkozást már nem élte túl.

Forrás: Divany.hu

Rettegett a babtól, bele is halt az ókori matematikus

Pitagoraszt különcsége vitte a sírba.

A híres matematikus megrögzött vegetáriánusként élt. A babtól mégis fóbiája volt, miután a hüvelyes fogyasztását a kannibalizmussal tette egyenlővé. Meg volt győződve arról, hogy a bab nem más, mint az elhunytak lelke. Úgy vélte, hogy elfogyasztása egyenlő a szülők felfalásával, amit erkölcsileg visszataszítónak tartott. Ez a bizarr gondolata végül saját halálát is okozta.

Már az általános iskolában megtanuljuk a derékszögű háromszögekről, hogy „A négyzet plusz B négyzet egyenlő C négyzet”. Az ókori görögöknek azonban nem igazán ez jutott eszükbe Pitagoraszról. Ők azt a furcsa és különc filozófust látták benne, aki vallási kultuszba emelte reinkarnációba vetett hitét. Mindemellett azt állította, képes megjósolni a jövőt, és érti az állatok nyelvét. Ráadásul annyira szerette a matematikát, hogy híveit a számok imádására buzdította. Ma már nehéz eldönteni, hogy matematikai tételei és egyenletei vagy az egyéb furcsa elképzelései kerekedtek felül a másikon.

Olyannyira a matematika megszállottja volt, hogy egyenesen azt hirdette híveinek, a világ számokon alapul. Arra tanította követőit, hogy a valóságot és az egész univerzumot matematikai harmóniák irányítják. Azt is prédikálta, hogy a matematika és a számok isteni eredetű szentek.

A hetes számot például a bölcsességgel, a nyolcast pedig az igazságszággal társította. A tíz volt az univerzum legszentebb száma, melyhez még imádkozott is híveivel. Vallási közösségének legszentebb szimbóluma egy háromszög volt. A legenda szerint olyannyira komolyan vette a matematikát, hogy képes volt miatta meggyilkolni egyik tanítványát is. Ő ugyanis az irracionális számok létezésének bebizonyításával megkérdőjelezte Pitagorasz világképét.

Követői arról is meg voltak győződve, hogy Pitagorasz Apollón isten fia, vagy Hermész isten szülte. Istenségének jele arany combja volt, melynek csillogó látványa azonnal hívővé tette a kételkedőket is.

Úgy vélte, hogy az emberek szellentéskor elvesztik a lelkük egy részét, ami a kilökődött gázokkal együtt távozik.

Arról is meg volt győződve, hogy a bab nem más, mint a halottak lelke. Egy „tudományos” kísérlettel bizonyította, hogy az emberek és a bab ugyanabból a forrásból származnak. A kísérlet során sárba temette a babot, amit néhány hétig a földben hagyott. Amikor kiásta, hasonlóságot látott a bab és az emberi magzat között. Azzal érvelt, hogy babot enni olyan, mintha az emberi húst ennénk meg, ami egyenlő volt számára a kannibalizmussal. Pitagorasz és követői igyekeztek minél többeket meggyőzni a matematikus képtelenségnek tűnő elgondolásairól. Volt, ahol nem nézték ezt jó szemmel.

Krotón városában megpróbálták betiltani a babot és a húst. Erőszakosan képviselt nézetei miatt a városlakók üldözték, és végül megölték Pitago-

raszt, aki menekülés közben hite miatt nem volt hajlandó rálépni az útjába kerülő babföldre.

Egy másik beszámoló szerint Pitagorasz üldözői elől egy templomban keresett menedéket. Ezt a krotóniak ostrom alá vették. A matematikus végül itt éhen is halt.

Forrás: Divany.hu

Tudtad? A mókusok nagyon jó kertészek!

Ez az aprócska rágcsáló nagyon sokat tesz a környezetért. Ráadásul nem is biztos, hogy tud róla. Nem a környezetvédelem, hanem hatalmas étvágya a motiváció, de ez nem vesz el semmit a fényéből annak, hogy mennyi fát és erdőt köszönhetünk neki.

Annyira szereti a pocakját, hogy egy hét alatt akár a saját testsúlyával megegyező táplálékmennyiséget is képes elfogyasztani. Amit meg nem eszik meg, azt elraktározza. Főleg a téli hónapokra gyűjtöget. A mogyorót, diót és más magvakat is földbe ásott üregekbe rejti. Végül nem mindegyiket fogyasztja el. Így nő a segítségével rengeteg fa és bokor. Így lesz tiszteletbeli kertész ez a cuki, fürge kisemlős.

Forrás: hobbiállat.hu

Néven szólítják egymást az elefántok

Az elefántok neveket adnak egymásnak, és ezeken szólítják a társaikat – derült ki egy friss kutatásból. Ennek során mesterséges intelligencia segítségével elemezték két kenyai elefántcsorda tagjainak kommunikációját. Míg a delfinek és bizonyos papagájok egymás hangjának utánzásával szólítják meg társaikat, az elefánt az első állat, amelyik nem utánzáson alapuló neveket használ.

A kutatás „nemcsak azt mutatta ki, hogy az elefántok minden egyedét specifikus hangokkal szólítanak meg, hanem azt is, hogy felismerik a nekik címzett felhívásokat, és reagálnak rájuk, miközben figyelmen kívül hagyják a más egyedeknek szóló hívásokat” – mondta Michael Pardo, a kutatás vezetője, a Colorado Állami Egyetem viselkedésökológusa.

Két, vadon élő csorda hangjait vizsgálták a kenyai Samburu és Amboseli nemzeti parkokból. A hangokat 1986 és 2022 között rögzítették.

Nem mindig használnak neveket, de amikor igen, akkor a címzett egészen biztosan reagált is a hívásra. Kimutatták továbbá, hogy a felnőtt példányok gyakrabban használnak neveket, mint a fiatalabbak. Ez pedig arra utal, hogy időbe telik, míg megtanulják ezt. Elképzelhető, hogy a felnőttek tanítják is erre a fiatalabbakat. A nevek használata ugyanis különösen gyakori, amikor felnőttek hívják a fiatalabbakat.

A kutatók tesztelték, hogyan reagálnak az elefántok akkor, ha a társaik hangján hallják a saját nevüket. Minden esetben pozitívan és „energikus” reagáltak erre. Sokkal kevésbé reagáltak viszont arra, ha más egyedekek neveit játszották le nekik.

George Wittemyer, a kutatás eredményeit tárgyaló tanulmány egyik szerzője szerint az, hogy az elefántok nem utáncsón alapuló neveket használnak, arra utal, hogy képesek lehetnek az elvont gondolkodásra.

Forrás: telex.hu

KEDVENC RECEPTJEIM

Következő kedvenc receptem, amit szerintem mindenki szeret: a pizza.

A tészta hozzávalói:

- 20 dkg liszt (cukorbetegeknek teljes kiőrlésű-vagy durumliszt);
- 2,5 dkg élesztő;
- egy nagy csipet só;
- egy nagy csipet cukor;
- egy evőkanál olaj;
- a gyúráshoz, amennyi szükséges, víz

A pizzatészta elkészítése:

Egy kortynyi vízben feloldjuk a cukrot, majd ezt meglangyítjuk. Az élesztőt, ha friss, belemorzsoljuk, míg ha instant (por alapú), beleszórjuk. Arra vigyázni kell, hogy ne legyen túl meleg a víz, mert akkor nem fut meg.

Ha ez elkészült, a 20 dkg lisztet, nagy csipet sót, egy evőkanál olajat, valamint a megfutott élesztőt összedolgozzuk. Ha szükséges, a benne levő vizet pótoljuk annyira, hogy jól gyúrható tésztát kapjunk.

Ha elkészültünk vele, tegyük félre, hogy megkeljen. Kelési ideje kb. 1-1,5 óra.

Míg a tészta kel, eldönthetjük, hogy milyen pizzát szeretnénk sütni.

A választék nagyon bőséges, hiszen rengeteg féle feltétet lehet készíteni.

Helyezzünk egy tepsibe zsírpapírt, majd tegyük bele a már megkelt tésztát és nyújtsuk ki akkorára, mint maga a tepsi.

A tésztára egy kis tubus pizzakrémet rákenünk. Utána rátesszük a feltétet.

A tetejét tetszés szerint megszórjuk reszelt sajttal.

Előmelegített sütőben kb. 10 percig kell sütni. Azt viszont mindenképp ellenőrizzük, hogy a sajt megolvadt-e a tetején. Ha igen, akkor az ételünk elkészült. Nagyon finom, könnyű reggelit vagy vacsorát kapunk így. Jó étvágyat kívánok hozzá!

Egy praktikus jótanács: ebből a tésztából egyszerre 2-3, de akár 4 adagot is be lehet gyúrni. Adagokra elosztva, külön-külön nejlonba csomagolva a fagyasztóban is tárolható. A sütés előtti estén azonban érdemes kivenni, hogy kiolvadjon.

A HÓNAP VERSE

H.Gábor Erzsébet: Szavakkal festek

Szavakkal festek, szóecsetekkel,
hajnali fényben ring ma a reggel,
tollam a papírt színezi híven,
lángol az arcom, csordul a szívem.

Hallani minden vad dobbanását,
s átélve percek apró csodáját
alkotok, írok, telve a lelkem,
almafa szirma lebben a kertben.

Új tavaszt írunk, rügyben az ágak,
kerti virágok méhekre várnak,
vágycsok kerengnek, pezsdül az élet,
sárgarigópár rakja a fészket.

Tájképet festek. Állnak a nyárfák,
lombkezdeményük okkeres-sárgák,
törzsüket szürke kéreg borítja,
ébredő létük nap fénye szítja.
Nárciszok, s jácint-tenger a kertben,
sárgák és kékek lesznek a versben,
krókuszok bújnak, s víg tulipánok
karmazsin színben járják a táncot.

Lágy szellő ringat bimbózó ágat,
rózsafatóból rajzolok hármat,
szóecsetemmel kék eget festek,
s rajta a felhők habcsókok lesznek.

Míg művem készül, izzik a katlan,
perzsel a bőröm, arcom kicsattan,
lángrózsa bomlik...Lázam már enyhül,
nézem a tájat, mindenhol csend ül.

Papír a vászon, pemzlim a szép szó,
kész van a versem, kattán a béklyó,
megkönnyebbülve nézem a képet,
színekbe rejtve lüktet az élet.

Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél